

СОЛОМОНСКО РЕШЕЊЕ

Мудро, довитљиво и праведно решење каквог проблема или спора означава се обично као "соломонско". Поред *соломонско решење*, говори се још и *соломонска одлука*, *соломонски суд* (или *џресуда*) и сл. Сви ти изрази, који упућују на мудрост, домишљатост и праведност, везани су за име јеврејског краља Соломона (или Саломона, Саламона, Саламуна - већ према томе како се где код нас изговара и пише).

Соломон (изворно Шеломо или Ш'ломо), син краља Давида и мајке Бетсабеје, био је владар Израела средином десетог столећа пре наше ере. Иако је по успешности спољне политике заостајао за својим оцем, краљем Давидом, успео је ипак, повољним савезима, да одржи мир са суседима тако да се могао посветити унутрашњем јачању јеврејске државе. Отворио је просторе развоју просвете и културе, нарочито источњачке, изградио велику палату (Соломонов храм) у Јерусалиму, а сам град опасао непробојним одбрамбеним зидом. И друге је градове у земљи утврдио и заштитио од упада непријатеља. Због тога је био присиљен да удари тешке намете на народ. Осим становника Јерусалима и припадника племена Јуда, сви остали поданици морали су плаћати велике порезе или одлазити на кулук (принудни рад) на Соломоновим грађевинама. То је изазвало велико незадовољство и отпор народа, па је после његове смрти дошло до распада јединствене јеврејске државе.

Упркос свему томе краљ Соломон је остао запамћен као успешан и мудар владалац. Приписују му се многа велика дела, поред осталих и чувена *Пјесма над њјесмама*, *Пројовједник*, *Изреке*, *Псалми* и др.

У самој Библији (у Старом завјету) говори се о томе како је Соломон постао мудрац. Кад је, кажу, ступио на престо, он се

обратио Свевишњем - Богу (који му се јавио у сну) с молбом да му подари "проницљиво срце да може судити народу, разликовати добро од зла".

"Бијаше мило Господу" - стоји даље у Библији - "што је Соломон то замолио. Зато му Бог рече: 'Јер си то тражио, а ниси искао ни дуг живот, ни богатство, ни смрт својих непријатеља, него проницљивост у просуђивању правде, ево ћу учинити по ријечима твојим: дајем ти срце мудро и разумно...'"

Тако краљ Соломон би обдарен божанском мудрошћу, коју је недуго затим и показао пресуђујући у једном тешком спору између две жене које су му се обратиле. Једна од њих, пише у Библији, тврдила је следеће: "Ја и ова жена у истој кући живимо, и ја сам родила крај ње у кући. А трећега дана послџе мога порођаја роди и ова жена. Биле смо заједно, и никога страног с нама; само нас двије у кући. Једне ноћи умрије син ове жене, јер бијаше легла на њега. И устаде она усред ноћи, узе мога сина о боку мојем, док је твоја слушкиња спавала, и стави га себи у наручје, а свога мртвог сина стави крај мене. А кад ујутро устадох да подојим свога сина, гле: он мртав! И кад сам пажљивије погледала, разабрах: није то мој син кога ја родила!"

Друга жена тврдила је супротно - да је живо дете њено. И тако су се њих две препирале пред краљем док није наредио да му донесу мач и расеку дете напола, кад се већ две мајке не могу споразумети чије је.

"Тада жену, мајку живог дјетета, забоље срце за сином, и повика она краљу: 'Ах господару! Нека се њој даде дијете, само га немојте убијати!' А она друга говораше: 'Нека не буде ни мени ни теби: расијеците га!'"

Онда проговори краљ и рече: 'Дајте дијете првој, нипошто га не убијајте! Она му је мајка.'

Овај приказ завршава се у Библији следећим речима:

"Сав је Израел чуо пресуду коју је изрекао краљ, и поштовали су краља, јер су видјели да је у њему божанска мудрост у изрицању правде."

Око Соломоновог имена сплеле су се касније и многе друге легенде, које говоре о његовој моћи над духовима, довитљивости, праведности, свезнању и изузетној мудрости, због чега су га звали и Соломон премудри. Његов лик често је обрађиван у уметности - у књижевности и сликарству (Перуђино, Рафаел, Холбајн, Рубенс и др.). Ипак, његово се име данас најчешће помиње у изразима *соломонско решење*, *соломонска одлука*, *соломонски суд*, односно *соломонска пресуда*.

ВАВИЛОНСКА КУЛА

ВАВИЛОНСКА КУЛА. Најпре на целој земљи беше један језик и једнаке речи. Људи су живели у равници, у земљи Сенарској (међуречје Еуфрата и Тигра). У том плодном крају пливали су у изобиљу па се узгордише и решише да подигну град и кулу којој ће врх бити до неба. Уместо камена зидали су опекама и спајали их глином. А Господ сиђе да види град и кулу што зидају синови човечји. Разгневи га гордост њихова, па им помеша језике да не разумеју један другога. Тако их расу оданде по свој земљи, па не сазидаше града. А град у ком се уздизала кула и где су људски језици измешани назва се Вавилон.

JOB

У арабљанској покрајини Уз живео је богобојни и праведни човек Јов. Срећа га је у свему пратила. Поред седам синова и три кћери, имао је и седам хиљада оваца, три хиљаде камила, пет стотина јармова волова, пет стотина магарица и безброј послуге. Док су му се деца на гозби веселила а он на свом пољу приносио жртве паљенице, на небу се пред Господом

скупише анђели, међу које дође и Сотона. Господ упита Сотону откуд иде, а он му одговори: „Проходих земљу и обилазих.“ Опет га упита Господ: „Јеси ли видио слугу мојега Јова? Нема онакога човјека на земљи, добра и праведна, који се боји Бога и уклања се ода зла.“ А Сотона му на то одговори: „Еда ли се узалуд Јов боји Бога? Нијеси ли га ти оградио и кућу његову и све што има свуда унаоколо? Дјело руку његовијех благословио си, и стока се његова умножила на земљи. Али пружи руку своју и дотакни се свега што има, псоваће те у очи.“ А Господ му рече: „Ево, све што има нека је у твојој руци; само на њега не диги своје руке.“ Сотона оде од Господа. Убрзо почеше Јова несреће сналазити. Савејци му отеше стоку и побише пастире, а огањ небески спали му овце и слуге. Халдејци одведоше камиле, а ветар стиже из пустиње, сруши му кућу и сахрани под њом његове кћери и синове. Јов раздера хаљине своје, остриже главу, и поклонивши се Господу покорно рече: „Го сам изашао из утробе матере своје, го ћу се и вратити онамо. Господ даде, Господ узе; да је благословено име Господње.“ Бог је био веома задовољан што се у побожног човека није разочарао и пребацивао је Сотони што га је наговорио да га ни кривог ни дужног мучи. Али Сотона се не предаде, и злобно рече: „... пружи руку своју и дотакни се и костију његовијех и мяса његова, псоваће те у очи.“ А Господ рече Сотони: „Ево ти га у руке; али му душу чувај.“ Сотона оде од Господа, а Јову освојише тело живе ране. Седео је, јадник, у пепелу и стругао их црепом. Несрећом разгневлена, жена га је засипала погрдама и питала га: „Хоћеш ли се још држати добротe своје? Благослови Бога, па умри.“ Јов јој на то мирно одговори: „Говориш као луда жена; добро смо примали од Бога, а зла зар нећемо примати?“ Три пријатеља Јовова чуше за његове муке и дођоше, сваки из свога града: Елифас Теманац, Вилдад Сушанин и Софар Намаћа-

нин. Кад га видеше, расплакаше се, раздерише своје плаштове и посуше се прахом по глави. Из поштовања према његовом болу, седам дана и седам ноћи седели су тако не проговоривши ни речи. Потом се Јов трже из свога бола и сломљеним гласом поче се жалити на судбину: „Не било дана у који се родих, и ноћи у којој рекоше: роди се дјетић!... Ноћ ону освојила тама, не радовала се међу данима годишњим, не бројила се у мјесеце!... Потамњеле звијезде у сумрачје њезино, чекала видјело и не дочекала га, и не видјела зори трепавица... Што ми није затворила врата од утробе и није сакрила муку од мојих очију.“ Елифас Теманац слушао је његову тужалку забринуту, па му прекорно рече: „Није ли побожност твоја била уздање твоје? И доброта путова твојих надање твоје?“ Али Јов је јадиковао и даље:

Слушао сам много таквих ствари; сви сте досадни тјешоци...

Предао ме је Бог неправеднику, и у руке безбожницима бацио ме.

Бијаш миран и затр ме, и ухвативши ме за врат смрска ме и метну ме себи за биљегу.

Опколише ме његови стријелци, цијепа ми бубреге немилице, просипа на земљу жуч моју.

Задаје ми ране на ране, и удара на ме као јунак.

Сашио сам костријет по кожи својој, и уваљао сам у прах славу своју.

Лице је моје подбуло од плача, на вјећама је мојим смртни сјен;

Премда нема неправде у рукама мојим, и молитва је моја чиста.

У дугом разговору, пријатељи му рекоше да је можда ипак морао згрешити, јер Бог невинне не кажњава. Али Јов им се у све клео и зазивао Бога за сведока да није грешно и да трпи невин. То њихово расправљање слушао је млади Елијуј. Најзад се и он

умеша у разговор четири пријатеља и рече им да, по његовом мишљењу, ни једна ни друга страна није у праву. Патња није увек казна за почињене грехе. Бог често искушава своје најоданије смртнике, да их учврсти у њиховим врлинама. Јов је проклињао своју судбину за све време разговора, али ни на тренутак није губио веру у недостижну мудрост божјег провиђења. У награду за безграничну веру Бог му се јавио из страшног вихора и рекао му да се узалуд труди да открије узрок своје патње, јер свемоћне и мудре намере божје прелазе границе људскога разума. Јов се покорио и покајао, а Бог му вратио синове и кћери и све његово имање.

КАЈИН И АВЕЉ

КАЈИН И АВЕЉ. Ева је родила два сина: Кајина и Авеља. Авељ је био пастир, а Кајин ратар. Једнога дана Кајин принесе Господу жртву од рода земаљскога. А Авељ од првина свога стада и од њихове претилине. Господ погледа на Авеља и на његов принос, а на Кајина не погледа. Зато се Кајин расрди веома и лице му се промени. Господ му рече: „Што се срдиш? Што ли ти се лице промијени? Нећеш ли бити мио, кад добро чиниш? А кад не чиниш добро, гријех је на вратима.“ После је Кајин разговарао с Авељом, али кад бежу у пољу, скочи на њега и уби га. Тада га упита

Господ: „Гдје ти је брат Авел?“ А он одговори: „Не знам; зар сам ја чувар брата својега?“ И бог му рече: „Шта учини! Глас крви брата твојега виче са земље к мени... Бићеш потукач и бјегунац на земљи.“ Кајин се плашио да ће га убити свако ко га сретне, а Бог одлучи да онога ко га убије стигне седмострука казна и начини знак на Кајину да не буде убијен. Кајин отиде испред Господа и насели се у земљи Наидској на истоку према Едему. Тамо се ожени и доби сина Еноха. Један од потомака његових био је Ламех који је имао две жене: Аду и Селу. Ада је родила сина Јовила и „од њега се народише који живе под шаторима и стоку пасу“. Брату му је било име Јувал, а „од њега се народише гудачи и свирачи“. А Села је родила Товела „који бјеше вјешт ковати свашта од мједи и од гвозђа“. Адам је живео девет стотина и тридесет година рађајући синове и кћери. Имао је велико потомство. Матусал, један од многих његових потомака, живео је девет стотина и шездесет и девет година. Унук му је био Ноје који је имао три сина: Сима, Хама и Јафета.

ПОТОП

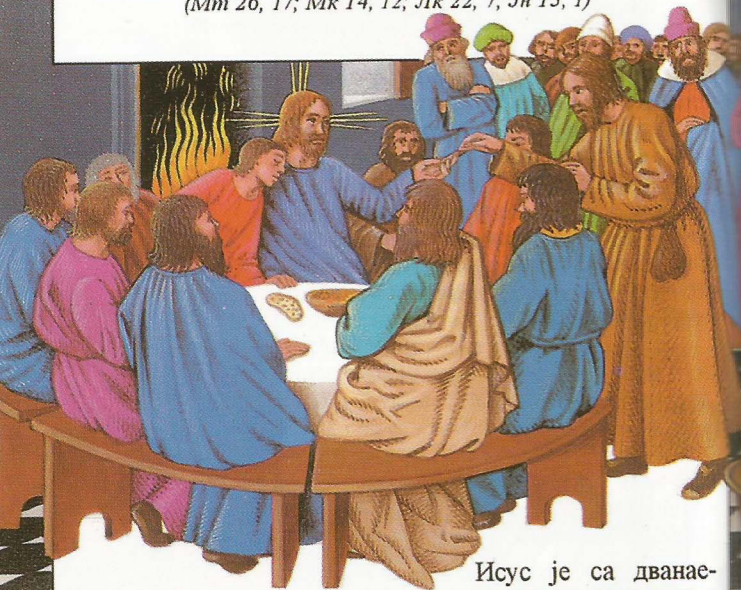
Потомство Адамово и Евино све више се множило на земљи. Али на роду људском лежао је терет прародитељског греха, и земља се поквари и испуни се безакоњем. Кад Господ виде да је велико неваљалство људско и да су све мисли срца њиховог увек само зле, покаја се што је створио човека и одлучи да истреби све што живи на земљи, и људе, и животиње и птице. Само Ноје, човек праведан и безазлен, нађе милост пред Господом. Господ му нареди да сагради себи ковчег од дрвета, на три спрата, да начини у њему преградке и да га залије смолом изнутра и споља. У дужину да буде триста лаката, у ширину педесет, а у висину тридесет. Све то учини Ноје, а Бог му рече да узме доста хране и уђе у ковчег, он и сав дом његов, јер ће пустити на земљу потоп од кога

ће све живо изгинути. По бојжој заповести Ноје узе у ковчег по двоје од свега живога, мужјака и женку, да им се сачува семе на земљи. Седмога дана дође потоп на земљу — „развалише се сви извори великога бездана и отворише се уставе небеске“. Ноју је тада било шест стотина година. Киша је падала четрдесет дана и четрдесет ноћи, и ковчег стаде пловити водом. А вода покри сва највиша брда под небом и изгibe свако тело што се мицало на земљи, само оста Ноје и све што с њим беше у ковчегу. Вода је стајала поврх земље сто и педесет дана, а затим стаде опадати, и седмога месеца, дана седамнаестог, остави се ковчег на планини Арарату. Првога дана десетог месеца показаше се планински врхунци. После четрдесет дана, Ноје пусти кроз прозор гаврана, а гавран се врати, јер не беше пресахла вода на земљи. Затим Ноје пусти голубицу, али се и она врати у ковчег не нашавши где би могла стати. Тада Ноје почека седам дана и поново је пусти, и пред вече се врати к њему голубица с маслиновим листом у кљуну. А кад он сачека још седам дана и још једном је пусти, не врати му се више. Ноје изиђе из ковчега, сагради жртвеник Господу, и принесе жртву паљеницу. Господ омириса мирис угодни и рече у свом срцу да више никад неће клетви људе ни убијати све што живи, и метну дугу у облаке, да буде знак завета између њега и земље. Ноје поче обрађивати земљу и засади виноград. И напивши се вина, опи се и откри се на сред шатора. А Хам, отац Хананцима, виде голотињу оца свога и каза то обојици браће на пољу. Сим и Јафет узеше хаљину и идући натрашке покрише оца да не виде голотињу његову. Кад се Ноје пробуди од вина и дознаде шта му је учинио Хам, баца клетву на све потомке његове, да буду слуге слугама браће своје. Ноје поживе после потопа још триста и педесет година. Свега поживе девет стотина и педесет година. Од његових синова потекле су три велике гране људскога рода на земљи. Јафет је праотац север-

них народа, од Сима потичу Семити, а Хамови потомци су афрички народи Хамити. Један од Хамових потомака био је и чувени ловац Неврод. Зато се каже: „Добар ловац пред Господом као Неврод.“

Тајна вечера

(Мт 26, 17; Мк 14, 12; Лк 22, 7; Јн 13, 1)

Исус је са дванаесторицом апостола у Јерусалиму у време Пасхе. Он зна да га његови противници траже и да су одлучили да га убију. Растанак се приближио. Његов последњи обед, назван Тајна вечера, по јеврејском обичају је празнична породична вечера. Том приликом се цео народ сећа да је Господ извео праоце из Египта где су робовали.

„И када дође час, сједи за трпезу, и дванаест апостола с њим.

И рече им: Веома зажељех да ову Пасху једем с вама прије него пострадам. Јер вам кажем да је нећу више јести док се не испуни у Царству Божијем.

Тајна вечера, према минијатури из 15. века. Исусове речи и Исусове дела на тој вечери понављају библијско значење меса, крви и тела, који представљају личност у целини.

„А Исус им рече: Ја сам хљеб живота: који мени долази неће огладњети, и који у мене вјерује неће никад ожедњети“.

Јн 6, 35.

И узевши чашу за благодари, и рече: Узмите и раздијелите је међу собом. Јер вам кажем да нећу пити од рода виноградскога док не дође Царство Божије.

И узевши хљеб за благодари, преломи га и даде им говорећи: Ово је тијело моје које се даје за вас. Ово чините за мој спомен.

А тако и чашу по вечери, говорећи: Ова је чаша Нови завјет у крви мојој, која се за вас излива“.

Лк 22, 14–20.

Према Јовановом Јеванђељу, током последњег обода који дели са њима Исус пере ноге својим ученицима. То је била дужност робова или слугу у кући. Затим им каже:

„Кад вам, дакле, опрах ноге, ја Господ и Учитељ, и ви сте дужни једни другима прати ноге. Јер сам вам дао примјер да, као што ја учиних вама, и ви чините“.

Јн 13, 14–15.

Евхаристија првих хришћана (мозаик из Равене).

Исус пере ноге Петру током Тајне вечере (према скулптури из 12. века).